

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské sociální práce

Sociální a humanitární práce

Kateřina Hubálková

**Studijní pobyt sociálních pracovníků v ČR
v rámci evropského programu Mládež v akci**
Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Dita Palasčáková

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila u toho jen uvedené prameny a literaturu.

Děkuji Mgr. Ditě Palasčákové za její odborné vedení, užitečné připomínky a ochotu vždy a všude mi poradit. Dále děkuji Lubošovi Bednářovi za trpělivost, upřímnost a podporu. Poděkování patří také Alešovi Krejčímu, Janě Bajtové a Anně Juráčkové, za to, že se na ně mohu kdykoliv obrátit s žádostí o pomoc.

ÚVOD	5
1 VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ V RÁMCI PROGRAMU MLÁDEŽ V AKCI	6
1.1 VŠEOBECNÝ POPIS	6
1.2 CÍLE A PRIORITY PROGRAMU MLÁDEŽ V AKCI	7
1.3 PROGRAM MLÁDEŽ V AKCI JAKO PROSTŘEDEK NEFORMÁLNÍHO A INFORMÁLNÍHO UČENÍ.....	8
1.4 KOMPETENCE SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ A PROGRAM MLÁDEŽ V AKCI... ..	11
1.5 STRUKTURA PROGRAMU MLÁDEŽ V AKCI.....	12
1.6 ŠKOLENÍ A VYTVÁŘENÍ SÍTÍ	13
1.6.1 <i>Typy projektů v aktivitě školení a vytváření sítí</i>	14
1.6.2 <i>Studijní pobyt</i>	15
2 PROJEKT	17
2.1 HODNOTY V PROJEKTOVÉM MANAGEMENTU PŘI PRÁCI S MLÁDEŽÍ.....	17
2.2 VLASTNOSTI PROJEKTU	19
2.3 PROJEKTY VE VZDĚLÁVÁNÍ A PRÁCI S MLÁDEŽÍ.....	20
2.4 FÁZE PROJEKTU	21
2.5 VZNIK PROJEKTU A DEFINICE	22
2.5.1 <i>Analýza potřeb</i>	22
2.5.2 <i>Priority a hodnoty organizace</i>	22
2.5.3 <i>Osobní motivace</i>	23
2.5.4 <i>Definice záměrů</i>	23
2.5.5 <i>Konkrétní cíle</i>	23
2.5.6 <i>Logický rámec</i>	23
2.5.7 <i>Metodologie</i>	24
2.5.8 <i>Plánování aktivit</i>	24
2.5.9 <i>Tvorba programu</i>	25
2.6 REALIZACE PROJEKTU	26
2.6.1 <i>Řízení zdrojů</i>	26
2.6.2 <i>Průběžný monitoring a hodnocení</i>	27
2.7 VYHODNOCENÍ PROJEKTU (EVALUACE)	28
2.8 INTERKULTURNÍ UČENÍ V ŘÍZENÍ PROJEKTŮ	29
3 STUDIJNÍ POBYT „OLOMOUC SOCIÁLNÍM PRACOVNÍKŮM 13.3.2010-20.3.2010“	30
3.1 IDENTIFIKACE A SHRNUÍ PROJEKTU	30
3.2 POPIS PROJEKTU STUDIJNÍHO POBYTU	31
3.2.1 <i>Cíle a náplň projektu</i>	32
3.2.2 <i>Obsah projektu a metody práce</i>	37
3.2.3 <i>Interkulturní rozměr projektu</i>	37
3.2.4 <i>Evropský rozměr</i>	38
3.2.5 <i>Dopad projektu, multiplikační efekt a navazující aktivity</i>	38
3.2.6 <i>Zviditelnění</i>	39
ZÁVĚR	40
ANOTACE	41
PRAMENY A LITERATURA	42

ÚVOD

S programem Mládež v Akci jsem se seznámila asi před pěti lety, kdy jsem poznala několik mladých dobrovolníků ze zahraničí, kteří v ČR pracovali v rámci evropské dobrovolné služby. Nejen v ČR, ale i ostatních státech Evropy tak pracuje mnoho dobrovolníků v organizacích, které jsou svým zaměřením nějakým způsobem prospěšné společnosti, například v sociálních službách, ekologii, ochraně kulturního dědictví, rozvoji venkova atd. Bezpochyby tak rozvíjejí své schopnosti, o což se v programu Mládež v akci usiluje především. Program se však nezaměřuje pouze na mladé lidi a evropskou dobrovolnou službu, chce přispět i k rozvoji práce s mládeží, posílit spolupráci ve vytváření vhodných systémů a poskytnout prostor ke sdílení zkušeností a dobré praxe.

Na své tříměsíční zahraniční praxi v Arménii v roce 2008 jsem se zúčastnila semináře „First step to social worker's network“, jehož cílem bylo vytvořit síť sociálních pracovníků. Důležité je, aby mezi nimi vzniklo partnerství a spolupráce pro další aktivity, které mohou společně v rámci programu Mládež v akci realizovat. Na tomto semináři skupina sociálních pracovníků projevila zájem o to, aby se zúčastnili projektu, v němž by mohli poznat systém práce s mládeží a sociální politiku z této oblasti v České republice. Tento typ projektu se nazývá studijní pobyt. Tento nápad se ujal především mezi účastníky ze zemí sousedících s EU. ČR má totiž podobnou zkušenost z dob komunismu, ale ve své sociální politice a v práci s dětmi a mládeží udělala velký pokrok. Ten pro ně nemusí být tak nedosažitelný jako úroveň poskytovaných sociálních služeb v západních státech EU.

Cílem této práce je představit program Mládež v akci jako možný nástroj vzdělávání sociálních pracovníků a vytvořit projekt typu studijní pobyt pro sociální pracovníky s dětmi a mládeží v ČR.

První kapitola se zaměří na filosofii, cíle a vzdělávání skrze program Mládež v akci. Druhá kapitola poslouží jako teoretický návod pro tvorbu projektů pro mládež na mezinárodní úrovni a třetí kapitola bude praktickou částí, která navrhne konkrétní projekt studijního pobytu v rámci programu Mládež v akci v ČR. Pramenem mi bude především oficiální literatura tohoto programu

1 VZDĚLÁVÁNÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ V RÁMCI PROGRAMU MLÁDEŽ V AKCI

Tato kapitola nejprve představí program Mládež v akci, jeho filosofii, cíle, priority. Dále uvede vzdělávání, rozvoj kompetencí v rámci tohoto evropského nástroje. Čímž naváže zdokonalování kompetencí sociálních pracovníků. Na závěr kapitoly se dostaneme k struktuře programu a popíšeme si typ projektu studijní pobyt, na který je bakalářská práce zaměřena.

1.1 Všeobecný popis

Program Mládež v akci je programem Evropské unie, který usnesením č. 1719/2006/EC z 15. listopadu 2006 byl přijat Evropským parlamentem a Radou na období let 2007 až 2013. Cílem tohoto programu je poskytnout mladým lidem příležitost k neformálnímu a informálnímu učení, které vede k získávání klíčových kompetencí.¹ Program Mládež v akci vychází z cílů stanovených v Lisabonské strategii a Evropském paktu o mládeži, posilováním aktivního občanství také podporuje evropskou spolupráci v oblasti mládeže a plán D pro demokracii, dialog a debatu Komise. Mládež v akci vychází ze zkušeností minulých let, programu Mládež pro Evropu (1989-1999), Evropské dobrovolné službě (1996-1999) a programu MLÁDEŽ (2000-2006). Dnešní uspořádání tohoto evropského nástroje byl vytvořen různými aktéry působícími v oblasti mládeže, hodnocen specialisty i jednotlivci zapojených přímo do programu. Pokračuje osvědčenými aktivitami jako mezinárodní výměny mládeže, evropská dobrovolná služba, projekty zaměřené na rozvoj kvalifikace pracovníků s mládeží a mnoha dalšími činnostmi. Program hospodaří s celkovým rozpočtem v hodnotě 885 milionů eur na období sedmi let (2007-2013), tyto peněžní prostředky jsou určeny skupinám mladých lidí nebo neziskovým organizacím na uskutečnění veřejně prospěšných projektů, které vycházejí z cílů programu Mládež v akci.²

¹ Viz. Podkapitola 1.3.

² Srov. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci : platný od 1.1.2008*. Místo a rok neuvedeno s. 6-13.

1.2 Cíle a priority programu Mládež v akci

Program bude popsán stručněji, aby čtenář získal komplexní představu o tomto nástroji EU. Průvodce programem Mládež v akci charakterizuje program pomocí cílů a priorit.³

Právní základ programu Mládež v akci stanovuje tyto cíle:

- všeobecně podporovat aktivní občanství mladých lidí, zejména pak jejich evropské občanství;
- rozvinout solidaritu a propagovat toleranci mezi mladými lidmi, zejména pro posílení společenské soudržnosti v Evropské unii;
- posilovat vzájemné porozumění mezi mladými lidmi v různých zemích;
- přispět k rozvoji kvality podpůrných systémů pro aktivity mládeže a možností organizací občanské společnosti v oblasti mládeže;
- podporovat evropskou spolupráci v oblasti mládeže.

Cíle programu Mládež v akci jsou naplňovány prostřednictvím stálých priorit programu:

- evropské občanství;
- aktivní účast mladých lidí;
- kulturní rozmanitost;
- začlenění mladých lidí s omezenými příležitostmi.

Kromě stálých priorit mohou být pro program Mládež v akci vyhlášeny evropské roční priority, národní priority a specifické národní priority pro jednotlivé akce programu. Porada ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy projednává a schvaluje národní priority programu Mládež v akci, které jsou součástí pracovního plánu české národní agentury Mládež na rok. Například na rok 2009 bylo rozhodnuto pro tyto národní priority⁴: boj proti rasismu a xenofobii, podpora projektů zaměřených na rozvoj

³ Viz. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci : platný od 1.1.2008*, s. 8-9.

⁴ ČESKÁ NÁRODNÍ AGENTURA MLÁDEŽ. Národní priority programu EU Mládež v akci pro rok 2009 [online]. c2007-2009 [cit. 2009-02-25]. Dostupné z: http://www.mladezv akci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/PRIORITY_2009.pdf.

klíčových kompetencí, jak jsou definovány v Pasu mládeže⁵, intenzivní zapojení místních do projektu, realizace programu v dosud méně zastoupených regionech, implementace programu v příhraničních oblastech, zvláště pokud se jedná o aktivity s jasnou přeshraniční dimenzí.

1.3 Program Mládež v akci jako prostředek neformálního a informálního učení

Program Mládež v akci umožňuje především mladým lidem získat dovednosti a kompetence pomocí neformálního a informálního učení. Jak už bylo zmíněno v popisu programu, vychází z cílů Lisabonské strategie. Lisabonská strategie je dokument, který v roce 2000 přijala Evropská rada. Dokument se zakládá na myšlence stát se do roku 2010 nejvyspělejší ekonomikou světa. Lisabonská strategie se soustřeďuje na tři pilíře v oblasti *hospodářské, sociální a životního prostředí*. Jejimi strategickými cíli jsou snaha o dosažení plné zaměstnanosti a vysoké kvality pracovních míst, konkurenceschopnější ekonomika Evropské unie založená na znalostech, modernější sociální model a odpovídající ochrana životního prostředí.⁶

Pro dosažení konkurenceschopnosti, udržitelného rozvoje a zaměstnanosti investuje EU do vzdělání. Vzděláním myslí nejen podporu možnosti vzdělávání studentů a učitelů, ale i elektronické vzdělávání, *celoživotní učení a výuku cizích jazyků*. A právě v těchto dvou oblastech se pohybuje program Mládež v akci. Celoživotní učení je považováno za nepřetržitý proces s ochotou učit se. Celoživotní učení zahrnuje všechny formy vzdělávání: *formální, neformální a informální*, předpokládá, že tyto formy se budou v průběhu celého života prolínat a doplňovat.⁷

Formální vzdělávání probíhá ve vzdělávacích institucích, zpravidla školách, které jsou formovány legislativou (jejich cíle, obsahy učení, organizační formy, atd.). Navazuje na sebe stupně (základní, střední, vysokoškolské) a absolventi jednotlivých stupňů získávají potvrzení jako například vysvědčení, diplom apod.⁸

Neformální učení je takové, ke kterému nedochází prostřednictvím formální vzdělávací osnovy. Neformální vzdělávací aktivity začleňují lidi na základě

⁵ Certifikát, který popisuje a uznává neformální a informální učební zkušenosti získané během projektu, je určený účastníkům Akce 1.1, Akce 2 a Akce 4.3.

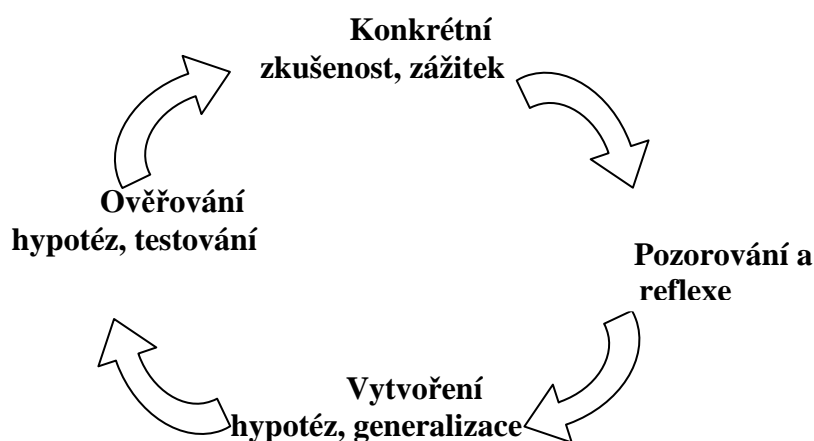
⁶ Srov. ÚŘAD VLÁDY ČR, *Lisabonská strategie: Cesta k vyššímu hospodářskému růstu plné zaměstnanosti a k lepším životním podmínkám*, Úřad vlády ČR, 2004, s. 6.

⁷ Srov. VETEŠKA, J., a TURECKIOVÁ, M., *Kompetence ve vzdělávání*, s. 20-21.

⁸ Srov. Tamtéž, s. 21.

dobrovolného rozhodnutí, jsou také pečlivě plánovány, aby posílily osobní a společenský rozvoj účastníků. Je cíleně zaměřeno na získávání vědomostí, dovedností, zkušeností a kompetencí. Může být realizováno formou kurzů, seminářů, ať už zaměstnavateli, soukromými institucemi nebo neziskovými organizacemi.⁹

Neformální učení se zakládá na stylu učení podle amerického psychologa D. A. Kolba, podle kterého probíhá učení ve čtyřech cyklech. První cyklus začíná situací, ve které učící se zažívá konkrétní zkušenost, v níž nelze použít dříve naučený stereotyp. Tuto zkušenost pak reflektuje a přemýšlí o ní a o sobě z různých úhlů pohledu, což je druhá fáze cyklu. Třetí fáze znamená, že toto přemýšlení vede k vytvoření určitého nadhledu ve formě zobecnění a vytvoření hypotéz, jejichž správnost chce ověřit v praxi, což je čtvrtá část cyklu. Po jejich ověření přichází další zkušenost a celý učící cyklus znovu začíná.¹⁰

Obr.1 Kolbův cyklus učení

Informálním učením je označováno učení v rámci každodenních aktivit, práci, rodině, ve volném čase atd. Zjednodušeně můžeme říct, že se jedná o učení praxí, proces, ve kterém rovněž získáváme vědomosti, dovednosti a kompetence z každodenních zkušeností a činnosti. Zahrnuje rovněž sebevzdělání s tím rozdílem, že

⁹ Srov. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci: platný od 1.1.2008.*, s. 10., Srov. VETEŠKA, J., a TURECKIOVÁ, M., *Kompetence ve vzdělávání*, s. 21.

¹⁰ HRONÍK, F., *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*, Praha : Grada Publishing, a.s., 2007, s. 47-48.

učící jedinec si nemůže nabyté znalosti ověřit. Od předchozích dvou typů vzdělání se liší tím, že je neorganizované a nereflektované.¹¹

V oblasti práce s mládeží probíhá informální učení v mládežnických a volnočasových iniciativách, ve skupinách vrstevníků a dobrovolných aktivitách, atd. Neformální a informální aktivity v rámci programu Mládež v akci se s formálním vzděláváním a školícím systémem doplňují a mohou být přínosné i pro mladé lidi s omezenými příležitostmi, nabízejí další zdroje a cesty k učení. Projekty financované programem Mládež v akci se musejí řídit zásadami neformálního učení, to znamená, že každý projekt plánuje získávání určitých znalostí, kompetencí. Každá osoba, která se účastnila vybraných projektů programu, má nárok obdržet certifikát Pas mládeže, který popisuje a uznává neformální a informální učební aktivity, získání zkušeností během projektu.¹²

Program Mládež v akci je formován pro získávání klíčových kompetencí. Klíčové schopnosti jsou definovány v Referenčním rámci¹³ jako kombinace znalostí, dovedností, postojů, které všichni potřebují ke své osobní realizaci a rozvoji, sociálnímu začlenění a pro pracovní život. Klíčové schopnosti zahrnují tyto dovednosti: komunikace v mateřském jazyce, komunikace v cizích jazycích, matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií, schopnost učit se, sociální a občanské dovednosti, smysl pro iniciativu podnikavost, kulturní povědomí a vyjádření.¹⁴

Zúčastněním se v aktivitách programu Mládež v akci je možné získat oficiální certifikát vypovídající o nabytých klíčových kompetencích v rámci neformálních vzdělávacích aktivit programu. To se týká především projektů výměn mládeže, evropské dobrovolné služby a sekce školení a vytváření sítí.¹⁵

¹¹ Srov. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci: platný od 1.1.2008*, s. 10., Srov. VETEŠKA, J., TURECKIOVÁ, M., *Kompetence ve vzdělávání*, s. 22.

¹² Srov. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci: platný od 1.1.2008*, s. 10-11.

¹³ Viz. ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *Doporučení Evropského parlamentu a rady (2006/962/ES)* [online].c 2007 – 2009 [cit. 2009-08-05]. Dostupné z:

http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/PasMladeze/1_KlicoveSchopnosti-EvropskyRefRamec.pdf, s. 4.

¹⁴ Srov. Tamtéž.

¹⁵ ČESKÁ NÁRODNÍ AGENTURA MLÁDEŽ. *Pas mládeže* [online]. c2007-2009 [cit. 2009-07-25]. Dostupné z: <http://www.mladezvakci.cz/informace-o-programu/o-programu-mladez-v-akci/pas-mladeze/>.

1.4 Kompetence sociálních pracovníků a program Mládež v akci

Sociálních pracovníci v práci s dětmi a mládeží jsou významní pro tvorbu a řízení poskytovaných služeb, ale především se podílejí na jejich kvalitě a efektivnosti. Projekty programu Mládež v akci mohou přispět sociálním pracovníkům k rozvíjení profesních znalostí a kompetencí. To je možné do věku třiceti let v rámci projektu Evropské dobrovolné služby. Řada projektů je zaměřena na sociální práci v pomáhajících organizacích s lidmi ohrožené sociálním vyloučením, migranty atp.

Existují i aktivity přímo pro pracovníky s mládeží a rozvoj jejich profesních kompetencí. Účastí na mezinárodních projektech skrze program Mládež v akci sociální pracovník pracuje na svém profesním rozvoji. Nyní uvedu příklady kompetencí a jednotlivých kritérií sociálního pracovníka, vytvořené Radou pro rozvoj sociální práce z r. 1999, které mohou být aktivitami v programu rozvíjeny:

Kompetence rozvíjet účinnou komunikaci:

- navázat kontakt (vytvořit atmosféru důvěry, dbát přiměřené neverbální komunikace);
- přizpůsobit komunikaci věku, individualitě a podmínkám jednotlivce;
- rozeznávat shodná a odlišná lejska, hodnoty a cíle a respektovat je.

Kompetence orientovat se a plánovat postup:

- orientovat se v potřebách a možnostech klientů a jejich rodin ve vazbě na okolí;
- orientovat se v legislativních, společenských a organizačních podmínkách a možnostech působící v dané situaci.

Kompetence podporovat a pomáhat k soběstačnosti:

- chápat a respektovat odlišnosti menšin a přispívat k odstraňování diskriminace a útlaku;
- podporovat získání a rozšíření informací, dovedností a schopností, které posilují soběstačnost.

Kompetence zasahovat a poskytovat služby:

- znát možnosti a metody poskytování služeb a intervence;
- aktivně se zapojovat do programů, které snižují sociální riziko a zlepšují sociální podmínky a rozšiřují možnosti důstojného života lidí.

Kompetence přispívat k práci organizace:

- účinně komunikovat a spolupracovat s kolegy a jinými pracovníky;
- umět charakterizovat tým, identifikovat vlastní místo v něm a reflektovat vlastní přínos pro práci v týmu;
- podílet se na kritickém hodnocení práce organizace, přispívat ke zlepšení její kultury a přiměřenosti poskytovaných služeb potřebám a právům různých klientů.

Kompetence přispívat k práci organizace:

- umět charakterizovat tým a identifikovat vlastní místo v něm.

Kompetence odborně růst:

- sledovat vývoj zákonodárství v sociální oblasti a doplňovat své znalosti a dovednosti v sociální práci;

- využívat kontaktů a výměny zkušeností na seminářích a vzdělávacích akcích k získání a prohloubení informací ke svému oboru.¹⁶

Rozvíjení konkrétních kompetencí samozřejmě závisí na typu projektu, jeho zaměření a cílech. Uvedla jsem pouze příklady, za kterými je možné představit si mnoho různorodých projektů realizovaných programem. Velký přínos programu Mládež v akci tkví v interkulturním učení, které není přímo v soustavě praktických kompetencí definováno, avšak soustava jej obsahuje například v kritériu „chápat a respektovat odlišnosti menšin a přispívat k odstraňování diskriminace a útlaku“.

1.5 Struktura programu Mládež v akci

Jelikož není předmětem práce, abych podrobně popsala program Mládež v akci, pouze představím strukturu programu pro komplexní představu o možnostech, které jsou jím nabízeny. Pro dosažení stanovených cílů program Mládež v akci využívá typy projektů, které jsou rozděleny do pěti operativních akcí:¹⁷

Akce 1 - Mládež pro Evropu, zahrnuje tyto projekty:

- Akce 1.1 – Výměny mládeže
- Akce 1.2 – Iniciativy mládeže
- Akce 1.3 – Projekty participativní demokracie
- Tematické vytváření sítí

Akce 2 – Evropská dobrovolná služba

Akce 3 – Mládež ve světě

- Akce 3.1 – Spolupráce se sousedními partnerskými zeměmi
- Akce 3.2 – Spolupráce s ostatními partnerskými zeměmi světa

Akce 4 - Systémy na podporu mládeže

- Akce 4.1 – Podpora organizací působících v oblasti mládež na evropské úrovni
- Akce 4.2 – Podpora Evropského fóra mládeže
- Akce 4.3 – Vzdělávání a vytváření sítí mezi pracovníky s mládeží
- Akce 4.4 – Podpora inovace a kvality
- Akce 4.5 – Informační aktivity pro mladé lidi a pracovníky s mládeží

¹⁶ Srov. HAVRDOVÁ, Z. *Kompetence v praxi sociální práce : metodická příručka pro učitele a supervizory v sociální práci*. Praha. 1999. 167 s.

¹⁷ Viz. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci: platný od 1.1.2008*, s 14-15.

- Akce 4.6 – Partnerství
- Akce 4.7 – Podpora struktur programu
- Akce 4.8 – Zvyšování přidané hodnoty programu

Akce 5 – Podpora evropské spolupráce v oblasti mládeže

- Akce 5.1 – Setkání mladých lidí a činitelů odpovědných za mládežnickou politiku
- Akce 5.2 – Podpora aktivit zlepšujících znalosti o mládeži
- Akce 5.3 – Spolupráce s mezinárodními organizacemi

Akce jsou určeny mladým lidem od 13 do 30 let nebo osobám aktivních v práci s mládeží nebo mládežnické organizaci, sídlící v jedné ze zemí programu¹⁸, sousedních partnerských zemí¹⁹ nebo ostatních partnerských zemí²⁰.

1.6 Školení a vytváření sítí

Druh projektu studijní pobyt se skrývá pod Akcí 3 – Mládež ve světě. Tato akce je rozdělena do dalších dvou: 3.1 Spolupráce se sousedními partnerskými zeměmi a 3.2 Spolupráce s ostatními partnerskými zeměmi světa. Studijní pobyt se pak nachází v akci 3.1. Cílem této akce je vyvíjet vzájemné porozumění mezi lidmi v duchu otevřenosti a přispět k rozvoji systémů podporující aktivity mladých lidí v daných zemích. Podporuje aktivity NNO v oblasti mládeže a uznává jejich roli, kterou mohou hrát v rozvoji občanské společnosti. Nedílnou součástí akce 3.1 je školení lidí aktivních při práci s mládeží, vzájemné výměny zkušeností, expertízy a dobré praxe. Rovněž akce 3.1 podporuje aktivity ke zřízení dlouhodobých, vysoce kvalitních projektů a partnerství.

Akce 3.1 je realizována dvěma typy projektů:

- výměny mládeže se sousedními partnerskými zeměmi;
- školení a vytváření sítí se sousedními partnerskými zeměmi.

Studijní pobyt se nachází v sekci školení a vytváření sítí se sousedními partnerskými zeměmi. Tato sekce se zabývá projekty zaměřené na vzdělávání a vytváření sítí vedoucí k rozvoji dalších projektů v rámci programu Mládež v akci, dále takové projekty poskytující know-how pro rozvoj projektů, podporující hledání nových partnerů a další nástroje pro zlepšení kvality projektů. Jádrem akce 3.1 je budování

¹⁸ Členské země EU, země Evropského hospodářského prostoru (Island, Lichtenštejnsko, Norsko) a země, jež jsou kandidáty vstupu do EU (Turecko).

¹⁹ Země Jihovýchodní Evropy, Východní Evropy a Kavkazu, a Středomořské partnerské země.

²⁰ Země světa, které podepsaly dohody s Evropskou unií týkající se oblasti mládeže.

kapacity a inovace organizací pracujících s mládeží, podpořit vzájemnou výměnu zkušeností, expertízy a dobré praxe mezi těmi, kteří jsou zapojeni do práce s mládeží.²¹

1.6.1 Typy projektů v aktivitě školení a vytváření sítí

Aktivita školení a vytváření sítí bude popsána proto, aby představila i ostatní druhy projektů zaměřené na vzdělávání a rozvoj pracovníků s mládeží. Aktivita je realizována prostřednictvím těchto typů projektů:

Praktická stáž – krátký pobyt u partnerské organizace v jiné zemi s cílem výměny dobré praxe, získání dovedností a znalostí a vytvoření dlouhodobých partnerství prostřednictvím participativního pozorování.

Ověřovací návštěva – krátké setkání s potenciálními partnery pro přípravu potenciálního nadnárodního projektu. Ověřovací návštěvy mají cíl rozvinout spolupráci nebo připravit budoucí projekt v rámci programu Mládež v akci.

Hodnotící setkání – umožňuje partnerům vyhodnotit předchozí projekty s cílem prodiskutovat možné pokračování.

Studijní pobyt – organizovaný studijní program na krátkou dobu, která nabízí pohled na práci s mládeží a/nebo politiku mládeže v jedné hostitelské zemi. Studijní pobyty jsou tematicky zaměřeny a skládají se z návštěv a setkání různých projektů a organizací ve vybrané zemi.

Vytváření partnerství – akce organizovaná s ohledem na umožnění účastníkům nalézt partnery pro nadnárodní spolupráci a/nebo tvorbu projektu. Vytváření partnerství spojuje potenciální partnery a umožňuje tvorbu nových projektů v rámci programu Mládež v akci.

Seminář – akce organizovaná na poskytnutí prostoru pro diskusi a výměnu dobré praxe, založená na teoretických vstupech na dané téma, které je důležité pro oblast práce s mládeží.

Školící kurz – vzdělávací učební program na specifická témata s cílem zlepšit kompetence, znalosti, dovednosti a postoje účastníků. Školící kurzy slouží k vyšší kvalitě praxe v práci s mládeží všeobecně a/nebo specificky pro program Mládež v akci.

Vytváření sítí - kombinace nebo série aktivit s cílem vytvořit nové sítě nebo posílit a rozšířit stávající sítě organizací nebo pracovníků s mládeží v rámci programu Mládež v akci.²²

²¹ Viz. EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem Mládež v akci: platný od 1.1.2008*, s. 77.

²² Viz. Tamtéž, s. 77.

V rámci projektů jsou reflektovány zásady a praxe neformálního učení. Projekty mají vždy tři fáze: plánování a přípravu, realizaci aktivity, hodnocení (včetně reflektování možného pokračování).²³

1.6.2 Studijní pobyt

Další instrukce a požadavky na typ projektu studijní pobyt se týkají těchto kritérií:²⁴

1. každá organizace, která se zúčastní pobytu, musí být neziskovou/nevládní organizací nebo místním, regionálním veřejným orgánem nebo neformální skupinou mladých lidí nebo jiným orgánem aktivním na evropské úrovni v oblasti mládeže;
2. studijního pobytu se musí zúčastnit alespoň čtyři organizace z různých zemí programu, z nichž alespoň jedna je ze země EU a dvě ze sousedních partnerských zemí;
3. věk účastníků není omezený, účastníci musejí mít legální pobyt v zemi programu nebo sousední partnerské zemi;
4. počet účastníků může být až 50 lidí (včetně trenérů a facilitátorů);
5. místo aktivity musí být v zemi jedné z organizací;
6. trvání projektu je 3 až 18 měsíců;
7. aktivity studijního pobytu by neměly trvat déle než 10 dní;
8. organizace převezme roli koordinátora a podá žádost u relevantní agentury na celý projekt jménem všech organizací, ne všechny organizace mohou být žadateli.²⁵

Mezi přednosti studijního pobytu a ostatních aktivit v rámci akce 3.1 je jeho financování. Účastníkům je totiž hrazeno 70 % cestovních uznatelných nákladů. Dále jsou hrazeny náklady na ubytování a stravu. Navíc jsou dispoziční i využít financování mimořádných nákladů, což může být například náklady na víza, očkování nebo náklady spojené s mladými lidmi s omezenými příležitostmi a/nebo zvláštními potřebami (což může být uhrazení pobytu doprovodné osobně).

²³ Viz. Tamtéž, s. 77.

²⁴ Viz. Tamtéž, s. 78.

²⁵ Žádost o projekt nemůže podat neformální skupina mladých lidí, organizace sousední partnerské země, kromě organizací z Jihovýchodní Evropy, které mohou podat žádost, pokud hostí aktivitu.

Tato finanční podpora ze strany programu Mládež v akci umožňuje účastníkům těchto typů projektů zúčastnit se a vzdělávat se bez ohledu na překážky způsobené nedostatečnými finančními zdroji organizace.

2 PROJEKT

Projektový management si žádá spoustu schopností od komunikačních schopností, fundraisingu, evaluace, flexibility atd. Tato kapitola teoreticky popíše projekt, realizovaný skrze program Mládež v akci.

2.1 Hodnoty v projektovém managementu při práci s mládeží

Plánovací metody projektu umožňují organizacím a institucím dosáhnout větší efektivity zaměřením se na konkrétní potřeby skupiny lidí. Tím mohou být dosaženy i konkrétní cíle a zlepší se efektivnější využívání zdrojů, proto aby bylo dosaženo první hodnoty, účinnosti.²⁶

Další hodnotou je odpovědnost, kterou v řízení projektů přebírá vedoucí projektu nebo celý tým. Ukládání odpovědnosti vede i k větší motivaci dobrovolníků, členů a pracovníků, kteří se na projektu podílejí, jelikož získali svůj podíl na celkové odpovědnosti a zároveň s tím i určitou pravomoc.²⁷

Projekty musí splňovat formální a obsahová kritéria, plněním předem definovaných priorit rozhoduje o tom, zda-li jsou projekty vhodné k financování nebo jinému druhu podpory. Hodnoty rovnoprávnost a nezávislost jsou zaručeny tím, že si jsou všechny projekty rovny a je zabráněno tak, že rozhodujícím prvkem je kvalita projektu. Rozhodnutí o financování projektu provádějí expertní komise, které mohou být nezávislé, protože nejsou pod vzájemnými vztahy a tlaky.²⁸

Dalšími nosnými vlastnostmi projektů měly být ekonomie a soudržnost. Rozdělení zvláštních zdrojů pro realizaci cílů a konkrétních aktivit, umožňuje sponzorům lépe kontrolovat využití jejich peněz, a že jejich finance docílily původnímu účelu. K finanční kontrole rovněž napomůže monitoring čímž je možný i případný zásah nebo náprava. Každá aktivita projektu by měla odpovídat záměrům a cílům, tak aby odpovídala projektovému rámci.²⁹

²⁶ Srov. RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů T-Kit*. Praha. 2007. 11-12 s.

²⁷ Srov. Tamtéž.

²⁸ Srov. Tamtéž, s. 13.

²⁹ Srov. Tamtéž.

Další hodnotou, kvalitou projektu se zvyšuje s rozšiřování možností, které identifikují dovednosti, zdroje a procesy v návaznosti na konkrétní cíle. Monitoring a hodnocení je důležité měření kvality či pokroku podle nastavených cílů.³⁰

Reálnost je zásadou projektů, cíle projektů musí být dosažitelné a uskutečnitelné. Mottem úspěšných projektů může být „proměna skvělých nápadů do praxe a viditelných výsledků.“³¹

Každý projekt má nepředvídatelný vývoj, i když musí být naplánován, realizován a vyhodnocen. Tedy i k zdravému řízení projektů patří korigování, adaptace a upravování různých částí projektu podle nepředvídanému vývoji či okolnostem.³²

Transparentnost a viditelnost jsou hodnoty, jež slouží jako jakási záruka čestnosti a uznávání hodnot, které jsou klíčové pro všechny neziskové organizace. Viditelnost ve formě jako práce s veřejností, komunikace, publicita je důležitým prvkem pro projektový tým a organizaci, tak pro sponzory a podporovatele, aby obhájili finanční výdaje a ukázali oprávněnost přidělením podpory. Prostřednictvím projektů jsou lépe znatelné priority, vize či organizace.³³

Kreativní a inovativní projekty našly nové způsoby, metody, které směřují k dosažení záměrů a cílů. Kreativitou a inovací je možné přiblížit se realitě mladých lidí nebo komunity a jednat s dalšími lidmi, organizacemi a propagátory nových směrů. Dalšími hodnotami jsou kreativita a inovace.³⁴

Nastavenými všeobecnými podmínkami, které musí projekt splňovat, docilují veřejné a soukromé financující instituce toho, aby žadatelé podali vyšší výkon, byli efektivnější a na finanční prostředky dosáhli jen ti nejlepší žadatelé. K hodnotám projektů patří tedy i konkurence, jež není bez rizika, ale nutí projektové týmy a organizace, aby se prosadily a byly uznány díky své kvalitě.³⁵

Práce na projektu mnohým mladým lidem a pracovníkům s mládeží poskytuje užitečnou a dostupnou příležitost k učení a získávání zkušeností, které jsou hodnotné na trhu práce. Projekt je přínosný také především realizátorům projektu, je nástrojem jak se naučit uplatňovat zodpovědnosti a autonomii prostřednictvím neformálních vzdělávacích aktivit. Projekty malého rozsahu mají potenciál posilovat komunitu kolem

³⁰ Srov. Tamtéž.

³¹ Srov. Tamtéž, s. 13.

³² Srov. Tamtéž.

³³ Srov. Tamtéž, s. 13-14.

³⁴ Srov. Tamtéž, s. 14.

³⁵ Srov. Tamtéž.

projektů. Mládežnické projekty by tedy měli usilovat o účast, modernitu a zaměstnanost.³⁶

Hodnoty v projektech programu Mládež v akci nejsou jen všeobecnými hodnotami projektů platnými pro veřejný i soukromý sektor. Řídí se a jsou orientovány podle priorit definované Evropskou Unií a Evropskou radou pro práci s mládeží. Takovými hodnotami jsou například mobilita a solidarita, samostatnost a kreativita mladých lidí, chápání kulturní rozmanitosti, boj proti rasismu, xenofobii a antisemitismu, aktivní účast mladých lidí ve společnosti a institucích, účast znevýhodněných mladých lidí, rovná účast mužů a žen, interkulturní učení, rozpoznání a propagace neformálního učení.³⁷

K tomu, abychom mohli pořádat projekty skrze program Mládež v akci, není nutné uplatnit všechny hodnoty a principy v jednom projektu. Je důležité, aby si vedení projektu jejich váhu uvědomilo, identifikovalo a prodiskutovalo. Hodnoty projektu musí být slučitelné s některými z hodnot nebo priorit evropských institucí nebo dalších sponzorů. Samozřejmě organizátoři projektu musejí znát své limity. Stanovením priorit s sebou vyžaduje stanovení kritérií, která závisejí na hodnotách, cílech nebo potřebách. Kritéria jsou malé cíle, které nevyřeší hned konkrétní otázku nebo problém, ale mohou k tomu přispět. Hlavním úkolem pro vedení projektu je adaptovat a převést hodnoty a vzdělávací principy do programu vhodného pro mladé lidi, jedná se o schopnost pochopit mladé lidi, začlenit jejich hodnoty do hodnot v projektu. Vedení projektu by mělo získat odpovídající školení nebo přípravu, proto, aby byl projekt úspěšný.³⁸

2.2 Vlastnosti projektu

Existuje několik způsobů jak popsat projekt, všechny se ale shodují ve smyslu s touto definicí: „*Projekt je dočasný úkol s přesně stanoveným cílem, jehož splnění vyžaduje organizované využití odpovídajících zdrojů.*“³⁹

Rosenau považuje za velmi důležitý rys projektu „trojimperativ“, čímž vysvětluje trojrozměrný cíl projektu a to jeho specifikací provedení, časovým plánem a finančním rozpočtem.⁴⁰

³⁶ Srov. Tamtéž.

³⁷ Srov. Tamtéž, 15-16.

³⁸ Srov. Tamtéž 17-18.

³⁹ ROSENAU, M., D. *Řízení projektů*. Praha. 2000. s. 15.

⁴⁰ Srov. Tamtéž. 14-15.

Dalším znakem projektu je, že má svůj účel. Základem každého projektu jsou jasně definované cíle směřující k definovaným výsledkům. Proto, aby mohli být správně definované cíle k vyřešení daného problému, je nutné udělat analýzu potřeb. Cílem je trvalá společenská změna. Projekty jsou realistické. Jejich cíle musí být dosažitelné jak z hlediska finančních tak lidských zdrojů. Projekty jsou vymezeny časem a prostorem, jsou komplexní, nezasahují pouze účastníky projektu, ale i okolí, místo a lidi, které s ním přijdou do styku. Projekt je výsledek kolektivní snahy. Každý je jedinečný pochází z nové myšlenky, nápadu, čímž přichází i míra rizika. Projekty lze zhodnotit mají měřitelné cíle, které musí být přístupné k zhodnocení. A jsou tvořeny jasně identifikovatelnými částmi.⁴¹

2.3 Projekty ve vzdělávání a práci s mládeží

Pojetím projektu ve vzdělávání se nejvíce proslavil americký myslitel John Dewey (1859-1952), autor teorie „učení v praxi“. Podle něj má projekt tyto charakteristiky:

- proces společenské reflexe, který tvaruje jeho růst a vývoj;
- pozorování poměrů v prostředí, v němž má být realizován;
- znalost toho, co se stalo v podobných situacích v minulosti;
- přístup, který slučuje pozorování přítomnosti a znalost z minulosti, a tak identifikuje jejich význam.⁴²

Jinak řečeno: projekt je metodou, která má různé fáze a díky níž se můžeme přenést od nápadu k akci. Cílem projektu je změnit (společenské) prostředí, ve kterém se bude konat. Formuje se v určitém společenském, prostorovém a časovém kontextu. Jeho vzdělávací rozměr v učení se zakoušením různých věcí, tedy zkušenostmi a zážitky. Projekt je výsledkem kolektivní činnosti a nutně zahrnuje vyhodnocení (jeho realizace mezi nápadem a akcí).⁴³

⁴¹ Srov. RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů T-Kit*, s. 27.

⁴² Převzato z: RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů T-Kit*, s. 26.

⁴³ Srov. Tamtéž.

2.4 Fáze projektu

Řízení projektů vyžaduje rozličné činnosti, jeho struktura lze uspořádat jako proces stávající se z pěti kroků:⁴⁴

1. Definování – definování projektových cílů.
2. Plánování – jak se splní provedení úkolu v časovém plánu a finančním rozpočtu.
3. Vedení – uplatnění managerského stylu řízení lidských zdrojů, tak, aby práce byla vykonána efektivně a včas.
4. Sledování (monitorování) – kontrola stavu a postupu prací v projektu.
5. Ukončení – zhodnocení úkolu, zdali odpovídá tomu, co mělo být vykonáno.

Teorií o modelech projektů je několik, jelikož se fáze prolínají, můžeme hovořit i o těchto třech částí projektu, jak je uvádí literatura k programu Mládež v akci:⁴⁵

Vznik projektu a definice

Tato fáze představuje veškeré prvotní plánování přípravné práce, jako analýzu potřeb, definice cílů, určení aktivit, výstupů, nezbytných zdrojů. Tato fáze je velmi důležitá, jelikož rozhoduje o celém osudu projektu. Náplní fáze je: analýza potřeb, analýza schopností a zájmů organizace a podporovatelů, definici záměrů a konkrétních cílů, identifikaci aktivit, výstupů, potřeba vyhodnocení, časový plán projektu, potenciální zdroje, partnery, napsání návrhu a žádosti o projekt.

Realizace

Realizační fáze je náplní celého projektu, jedná se o aktivity v projektu, řízení zdrojů lidských, finančních a technických, komunikaci a vztahy s veřejností, proces projektu. Dále pak účetnictví a vedení záznamů, způsob, jak zajistit účast lidí, zejména mládeže a celé okolní komunity.

Vyhodnocení

Vyhodnocení probíhá většinou na konci projektu, současně je však důležitá potřeba průběžného hodnocení. Tato fáze zahrnuje hodnotící procesy: kontrolu čeho bylo a čeho nebylo dosaženo, dopad na komunitu a na organizaci, zvážení pokračování, poděkování a rozloučení se zúčastněnými lidmi, „oslava“, vytvoření dokumentace, zasílání finančních zpráv, uzavření účetnictví.

⁴⁴ Srov. ROSENAU, M., D. *Řízení projektů*, s. 12.

⁴⁵ Srov. RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů T-Kit*, s. 42.

Laswellova metoda

Metoda, tvořena z pěti základních otázek „W“: Proč (Why), na co (What for), proč (Who), kdy (when) a kde (where)? Tyto otázky pomáhají vyjasnit proč a jak projekt probíhá. Tyto otázky jsou užitečné pro napsání žádosti, jelikož na tyto otázky chce znát odpověď každý sponzor.⁴⁶

I když je rozdělení projektu dá se říci umělé, jelikož jeho části se dosti přesahují a je těžké je rozlišit. Avšak na projekt je nahlíženo jako na všechny tři části a úspěšný projekt nemůže být zrealizován bez přípravy, realizace a vyhodnocení.

2.5 Vznik projektu a definice

Projekt, jako organizovaná snaha o společenskou změnu má lidem přinést něco nového, co je potřebné a moc se tomu nedostává. Výchozím bodem je proto vždy komunita. Tato podkapitola představí vše, co je nutné udělat v první fázi projektu. Tvorba projektu v této podkapitole je více zaměřená na práci s mládeží.

2.5.1 Analýza potřeb

Projekt, by měl odrážet potřeby, podmínky a specifika cílových skupin, pro které je určen. Sociální analýza je nutná proto, že sebelepší projekt nemůže být efektivní, pokud po něm není poptávka. Analýza potřeb zahrnuje sociální, politické a ekonomické podmínky cílové skupiny nebo všeobecné sociální situace komunity. Sociální analýza je klíčová k určení záměrů a cílů projektu.⁴⁷

Příklady otázek, na které hledá analýza odpovědi:

Jaké jsou potřeby cílové skupiny? Jakou priority pro ně tyto potřeby mají? Chce to komunita? O jakou změnu by měl projekt usilovat?

2.5.2 Priority a hodnoty organizace

Každá organizace zná své poslání, záměry a má cíle. Projekt má být jejich odrazem, jinak by organizace neměla do projektu investovat.⁴⁸

⁴⁶ Srov. Tamtéž, s. 42.

⁴⁷ Srov. Tamtéž, s. 43-44.

⁴⁸ Srov. Tamtéž, s. 47.

2.5.3 Osobní motivace

Každý pracovník s mládeží má pro svou práci či projekt motivaci. Může jít o motivaci více profesionální nebo osobní. I když motivace nemusí být v projektu pojmenována, měl by si jí být pracovník vědom, jelikož ovlivní míru jeho zapojení či závazků v jeho práci. Motivace souvisí i s blízkostí k cílové skupině či předmětu. Velká míra motivace také pomáhá projektovému manažeru správně zvládnout projekt.⁴⁹

2.5.4 Definice záměrů

Záměry ukazují hlavní priority projektu. Záměry jsou podobné jako poslání organizace. Jsou definovány jako celkové cíle: čeho by organizace chtěla dosáhnout, kdyby byla stoprocentně úspěšná? Záměry tvoří vzdělávací, ideologický a provozní rámec celého projektu. Všechny aktivity v projektu by měly odpovídat i záměrům projektu. Záměry by se v průběhu projektu neměly měnit, jelikož jejich změna by znamenala celkovou proměnu projektu.⁵⁰

2.5.5 Konkrétní cíle

Definování cílů je zásadní pro vytvoření realizovatelného a dosažitelného projektu. Cíle jsou převádění záměrů do práce, rozdíl mezi záměry a cíli je v tom, že záměry jsou dalekosáhlé, cíle jsou konkrétní a přesnější. Podle známého pravidla cíle by měli být SMART. **Specific** (specifické) neboli konkrétní: Čeho přesně chceme dosáhnout? Kolik lidí bude zahrnuto? Jaké kompetence lidé získají? **Measurable** (měřitelné) čím konkrétnější jsou projekty, tím snadněji se zhodnotí. Jedná se např. o přesný počet lidí cílové skupiny, které budou těžit z projektu. **Achievable** (dosažitelné) & **Realistic** (realistické), nastavené cíle musí být dosažitelné. Je nutné nastavit nižší, konkrétní a dosažitelné cíle. **Timed** (časově ohraničené), cíle musí být určeny časově. Cíle mohou být krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé v závislosti na projektu, ve všech možnostech je nutné určit předpokládaný čas k dosažení cílů.⁵¹

2.5.6 Logický rámec

Metoda logického rámce je v řízení projektů značně používaná, proto ji uvádím v této kapitole, přestože ji program Mládež v akci nevyžaduje. Logický rámec

⁴⁹ Srov. Tamtéž, s. 48.

⁵⁰ Srov. Tamtéž, s. 50.

⁵¹ Srov. Tamtéž, s. 50-51.

důležitým prvkem přípravy projektu a současně je využíván i při implementaci a evaluaci projektu. Logický rámec usnadňuje přípravu jednotlivých aktivit a monitorovacího systému. Sestavení logického rámce vychází ze základního popisu projektu (stručná situační analýza, stručná analýza zájmových skupin, identifikace hlavních problému v zájmovém území, formulace cílů, stručný popis projektu s analýzou alternativ, to je například obsah projektu, výsledky a dopady projektu, udržitelnost intervence, navazující aktivity, předpoklady a rizika projektu) a konečně i matice logických rámců. Matice se skládá ze čtyř sloupců:

- slovní popis jednotlivých úrovní projektu;
- objektivně ověřitelné ukazatele;
- informační zdroje k ověření
- rizika/předpoklady, které podmiňují dosažení výsledků a cílů projektu.

Jednotlivými úrovněmi projektu jsou záměr/celkový cíl, účel neboli konkrétní cíl, výsledky a aktivity.⁵²

2.5.7 Metodologie

Metodologie je sociální, vzdělávací nebo organizační proces, díky němuž dosáhneme cílů. Je to způsob, jak budou provedeny různé aktivity, tak aby naplnily cíle. Metodologie určuje typ plánování aktivit a jejich následnost. Metodologie je často neviditelná, je určena: dostupnými prostředky, zkušeností a znalostmi organizace a nositelů projektu, filozofií a hodnotami organizace, časem, typem veřejného a sociálního prostředí, vlastními přístupy atd. Metodologie řídí plánování a organizaci projektu, naznačuje, jakým způsobem budeme cíle dosahovat. Nejdůležitějšími složkami v metodologii jsou: souvislost, soudružnost a efektivnost.⁵³

2.5.8 Plánování aktivit

Plán aktivit je pro širokou veřejnost nejviditelnější. Aktivity jsou náplní projektu, jsou prostředkem toho, aby projekt dosáhl plánovaných výsledků. Vést projekt a sledovat cíle umožňují aktivity, pro každý cíl si lze představit odlišné aktivity. Načasování aktivity je nejdůležitější a nejcitlivější při plánování aktivit, které jsou navíc vzájemně propojeny, proto zpoždění jedné může pokazit jejich součinnost. Proto je

⁵² Srov. DANIHELKOVÁ, E., *Logický rámec.doc.*, Z hodin Ekonomie neziskových organizací na Caritas VOŠ sociální Olomouc. 2009, s. 1-4.

⁵³ Srov. RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů T-Kit*, s. 54-55.

nutné každou aktivitu zasadit do časového harmonogramu, vytvořit časový plán, kalendář. Každá aktivita musí směřovat k některému určenému cíli projektu, musí být zvážena a naplánována z hlediska finančních, materiálních a lidských zdrojů.⁵⁴

2.5.9 Tvorba programu

Příprava a plánování programu musí být vytvářeno s ohledem na mnoho faktorů. Program musí vycházet z analýzy potřeb, definovaných záměrů, cílů a účastníků, na něž je akce směřována. Vymýšlení obsahu programu v týmu může být obtížné, protože rozmanitost nápadů musí být zvážena, koordinována a strukturována. Proto je doporučováno zaznamenávat každý nápad viditelně např. na flipchart. Utvoření obsahu programu se skládá z těchto kroků:⁵⁵

- sepsání možných obsahových částí;
- diskuze nad těmito částmi;
- odsouhlasení obsahu programu;
- rozhodnutí, jaké části programu jsou prioritní;
- sestavování jednotlivých částí programu tak, aby program přispíval skupinové dynamice a metodologii projektu;
- vytváření krok za krokem obsahu;
- vytváření plánu pro každou jednotlivou část programu.

Fáze programu jsou ve většině všech programů často stejné či podobné bez ohledu na zaměření programu. Každý program musí pracovat se zdroji, dynamikou a rozvojem skupiny, představení znalostí a tvoření nových možností pro nové zkušenosti, pokrok. Sdílení zkušeností, reflexe a získávání nových znalostí, dovedností a zkušeností jsou nedílnými součástmi každého vzdělávacího procesu. Program začíná **uvítáním a představením**, poznáváním se navzájem, představením osobních a tematických věcí k programu. Následují **team building activity**, jež jsou důležité pro integraci, důvěru a účast. Pak přichází **sdílení zkušeností**, které může být především v multikulturní skupině příležitostí k vzájemnému obohacování dobré praxe. Jádrem vzdělávacího projektu je **získávání znalostí, učení se dovedností** a porozumění novým zkušenostem. V řízení procesu vzdělávání jsou významnými součástmi **analýzy a reflexe**, které pomáhají účastníkům dodat politický a sociální kontext do učícího procesu. Na což navazuje **přenesení**, zasazení zkušeností z vzdělávacího projektu do vlastní reality,

⁵⁴Srov. Tamtéž, s. 56-57.

⁵⁵Srov. COUNCIL OF EUROPE AND EUROPEAN COMMISSION, *T-Kit Training Essentials*, s. 65-67.

adaptování nově získaných nápadů a dovedností do vlastní práce. **Následné plánování akcí a nápadů**, které vzdělávací akce přinesla, je dobré si o nich pohovořit, proto je dobré počítat v programu s časem pro tuto část společně s **uzavřením projektu**. Ukončování projektu s sebou nese i repetování vzdělávací akce, náplň projektu a zkušenosti, které přináší **evaluace**⁵⁶, závěrečné zhodnocení.⁵⁷

2.6 Realizace projektu

Po plánovací fázi přichází realizace, někdy se tyto dvě fáze překrývají, jelikož některé plánovací aktivity jsou již realizací. Mezi nejzákladnější stránky realizace můžeme považovat řízení zdrojů projektu a monitoring realizace projektu.⁵⁸

Zdroje mohou být finanční, materiální, technické, lidské nebo časové. Už ve fázi plánování se uvažuje o zdrojích.

2.6.1 Řízení zdrojů

Projekt zavazuje k splnění mnoha úkolů, proto je nutné si zorganizovat **čas**. K tomu poslouží denní plán, seznam věcí a priorit, které je nutno udělat. Pro určení důležitosti vykonání úkolů nebo naopak jejich možného delegování usnadní následující tabulka. Při plánování je lepší si rozvrhnout pouze 80 % času a k dodržení plánu je potřeba disciplíny.⁵⁹

<p>Velmi naléhavé/Málo důležité</p> <p>Pokud máte volný čas, udělejte úkoly sami. Jinak práci delegujte, sežeňte někoho jiného, kdo to udělá.</p>	<p>Velmi naléhavé/Velmi důležité</p> <p>Tyto úkoly byste bezpochyby měli provést vy sami.</p>
<p>Málo naléhavé/Málo důležité</p> <p>Tyto úkoly lze odložit, ignorovat, zcela vynechat, předat někomu jinému.</p>	<p>Málo naléhavé/Velmi důležité</p> <p>Tyto úkoly můžete provést vy sami nebo je alespoň delegujte na někoho jiného, aby práce na řešení problému začala.</p>

Převzato z: EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů*, s. 61.

Finanční zdroje jsou nedílnou součástí projektu. K jejich rozpracování slouží rozpočet, skládající se z příjmů a výdajů, jeho vypracování je velmi důležité, protože podává představu o reálnosti a rozsahu projektu. K stanovení výše rozpočtu pomůžou rozpočty jednotlivých aktivit. Správné nakládání s financemi vyžaduje řádné účetnictví.

⁵⁶Viz. Blíže v podkapitole vyhodnocení projektu (evaluace).

⁵⁷Srov. COUNCIL OF EUROPE AND EUROPEAN COMMISSION, *T-Kit Training Essentials*, s. 69-70.

⁵⁸Srov. EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů*, s. 60.

⁵⁹Srov. Tamtéž, s. 60-61.

Činnost získávání a hledání financí je fundraising, který vyžaduje profesionální přístup, aby obstál s konkurencí. Proto musí být efektivní, inovativní, přesvědčivý a musí financujícím institucím nabízet něco nazpět. Fundraising by měl být v organizaci dlouhodobou strategií (sbírání informací o podporovatelích, o těch, kteří sympatizují s aktivitami a cíli organizace, informovat nadace a společnosti). Fundraising je součástí práce s veřejností a podílí se i na zveřejnění projektu a organizace.⁶⁰

Materiálním a technickým zdrojům řadíme např. zasedací místnost, kopírovací stroje, počítače, dopravní prostředky, ale i třeba jídlo. Je užitečné zahájit partnerství a spolupráci s dalšími organizacemi a sdílet s nimi např. jejich prostory (např. zasedací místnost, sportovní prostory) zdarma nebo za přátelskou cenu. Toto vzájemné partnerství může být dále přínosné pro založení užitečných spojení. Za technické zdroje lze považovat i technické znalosti lidí.⁶¹

Vedení lidí, často označováno jako **řízení lidských zdrojů** tkví v pomoci lidem neboli týmu vydat ze sebe to nejlepší. Jelikož úspěch v organizaci záleží na spolupracovnících, dobrovolnících v organizaci a na účastnících projektu. Týmová práce je základním kamenem řízení lidí. Tým, který organizuje projekt, má být schopen rozhodovat o organizačních a finančních otázkách a zároveň působit nadšeně a tvořivě. Metoda 3P trojúhelník značí, že pokud má tým pracovat efektivně, musí nastat rovnováha mezi produktem, procesem a lidmi v týmu. Příliš mnoho úsilí věnované procesům, přísné dodržování pravidel může potlačit kreativitu a spontaneitu lidí, lidé se necítí dobře a to ovlivní výsledek. Příliš mnoho pozornosti dávané lidem jako spousty zbytečných debat rozptýlí úsilí zaměřené na výsledek. A příliš pozornosti směřující k výsledku poškodí tým. Tato metoda může být využita i jako metoda hodnocení týmové práce.⁶²

2.6.2 Průběžný monitoring a hodnocení

Monitoring v řízení projektu znamená sledování vývoje projektu, realizaci plánu, ověřování, zda to, co se děje (aktivity), odpovídá záměrům a cílům. Monitoring se provádí v průběhu projektu, kdy je stále možné zavést změny, změnit průběh, lépe se

⁶⁰ Srov. Tamtéž, s. 62-64.

⁶¹ Srov. Tamtéž, s. 72.

⁶² Srov. Tamtéž, s. 73-75.

přizpůsobit aktuálním potřebám. Při průběžném hodnocení projektů se pozorují nejen výsledky, ale také procesy, které k tomu vedly. I tato fáze projektu by měla být pečlivě naplánována. Monitoring může být vykonáván pravidelně nebo například po každé aktivitě. Proto, abychom měli co nejvíce pohledů zvenčí, je efektivní založit monitorovací tým a zapojit do něj například sponzory, uživatele, experty. Monitoring směřuje k tomu, aby cíle a aktivity byly upraveny, pokud realita neodpovídá plánu. Monitoring se týká i oceňování úspěšného a je příležitostí jak motivovat své kolegy, spolupracovníky a účastníky projektu.⁶³

2.7 Vyhodnocení projektu (evaluace)

Závěrečné hodnocení může být popsáno jako sběr informací a vytvoření kritérií, abychom: vyhodnotili, co bylo dosaženo, vysvětlili, jak bylo dosaženo cílů, pro lepší plánování budoucích projektů.

Vyhodnocení je nosným nástrojem plánování budoucích projektů a aktivit a slouží rovněž pro zdokonalení našich schopností. Vyhodnocení nám také ukazuje, čeho jsme svou snahou a jednáním dosáhli. Evaluace by měla zahrnovat: dosažené výsledky, splněné cíle, finanční řízení, dopad na organizaci, proces. **Vyhodnocení výsledků** zahrnuje ty, které byly naplánované i nenaplánované. Výsledky jsou změny v sociální realitě, ale i proměny v lidech při sociálních a vzdělávacích procesech, v organizacích, partnerstvích, komunitách atd. V **hodnocení cílů** sledujeme především to, jak se je podařilo splnit, zde se vyplatí mít zadané cíle co nejkonkrétnější a měřitelné. **Evaluace vedení financí** je významná pro finanční zprávu pro sponzory, organizaci, atd. Je ověřením, zda finance byly využity efektivně, zda organizace našla nové zdroje financování atd. **Hodnocení dopadu na organizaci** je užitečné posoudit, jak projekt, nové zkušenosti, znalosti, partnerství atd. posunuly organizaci. **Hodnocení procesu** znamená evaluaci způsobu, kterým lidé prošli v plánování a řízení projektu. Co by se dalo udělat jinak? Co se mohli lidé naučit během fungování projektu?⁶⁴

Ukončení a psaní zpráv – před ukončením projektu je třeba sjednotit, zaznamenat výsledky evaluace, dokončit finanční zprávu nebo jiných zpráv či dokumentaci. Tato část projektu musí být také časově určena už při první fázi plánování.⁶⁵ Vyhodnocení znázorňuje uzavření kruhu, ukončení projektu. Hledá změny nebo dopad na komunitu a

⁶³ Srov. Tamtéž, 81-83.

⁶⁴ Srov. Tamtéž, 85-86.

⁶⁵ Srov. Tamtéž, 92.

na mladé lidi. Může vést k plánování novému projektu, který by na současný navazovat.⁶⁶

2.8 Interkulturní učení v řízení projektů

„Termínu „interkulturní učení“ lze rozumět na různých úrovních. Doslovně se interkulturní učení vztahuje k individuálnímu procesu získávání znalostí, postojů nebo chování, které jsou spojeny s interakcí s odlišnými kulturami.“⁶⁷ V širším kontextu je interkulturní učení chápáno jako koncept toho, jak spolu mohou lidé odlišného původu žít v míru a proces, který vytváří takovou společnost.⁶⁸

Na většinu projektů programu Mládež v akci přijíždí účastníci z odlišných zemí a někdy i tým realizující akci je multikulturní. Kulturní zásah může být leckdy považován za viníka problémů, podle toho jak jsou účastníci obeznámeni s touto problematikou. Jedním ze znaků interkulturního učení je to, že nikdy nevíme, co je v postoji jednotlivce dáno kulturou a co osobností. Realizace interkulturního učení s sebou nese nutnost komunikace alespoň v jednom cizím jazyce, čímž se zvyšuje riziko nedorozumění.⁶⁹ Vedoucí tým by měl být seznámen s problematikou interkulturního učení, aby se nedorozumění vyvaroval nebo byl naučen s tím pracovat.

⁶⁶ Srov. Tamtéž, 94.

⁶⁷ RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Interkulturní učení T-Kit*, Praha : Národní institut dětí a mládeže, 2007, s. 17.

⁶⁸ Srov. Tamtéž.

⁶⁹ Srov. RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů*, s. 20.

3 STUDIJNÍ POBYT „OLOMOUC SOCIÁLNÍM PRACOVNÍKŮM 13.3.2010-20.3.2010“

Tato kapitola je praktickou částí bakalářské práce. Popíše konkrétní projekt studijního pobytu. Hlavním dokumentem je pro tuto kapitolu žádost o grant Akce 3 – Mládež ve světě, vzdělávání a vytváření sítí⁷⁰, podle jeho struktury bude tato část vytvářena, tak aby spolu s ostatními přidanými charakteristikami projektu vznikl jeho celkový koncept a představa o jeho realizaci.

3.1 Identifikace a shrnutí projektu

Název žadatele: Zeměkoule o.s.

Název projektu: Studijní pobyt „Olomouc pro sociální pracovníky“;

(Study visit „Olomouc open for social workers“).

Typ projektu: projekt podporující výměny, spolupráci a vzdělávání v oblasti práce s mládeží.

Typ aktivity: studijní pobyt.

Žadatelem je organizace sídlící v zemi programu.

Doba trvání projektu:

Datum zahájení projektu:⁷¹ 13.1.2010

Datum ukončení projektu:⁷² 13.6.2010

Zahájení aktivity: 13.3.2010

Ukončení aktivity: 20.3.2010

Celková doba trvání aktivity, bez dní potřebných na dopravu: 6.

Místo konání: Olomouc, Česká republika.

Vztah k obecným cílům programu Mládež v akci:

- přispívá k rozvoji kvality podpůrných systémů pro aktivity mládeže a možností organizace občanské společnosti v oblasti mládeže;

⁷⁰ Viz. Česká národní agentura Mládež. *Žádost o grant.doc*. [online]. c2007-2009 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z: <http://www.mladezvakci.cz/mladez-ve-svete/jak-zadat/>. 23 s.

⁷¹ Datum vzniku prvních nákladů.

⁷² Datum vzniku posledních nákladů.

- podporuje evropskou spolupráci v oblasti mládeže.

Hlavní témata aktivity: projekt se soustředí na vzdělávání systému v oblasti mládeže, začlenění do společnosti a vytvoření partnerství pro další projekty Mládež v akci.

Shrnutí projektu:⁷³

Study visit will take place in a beautiful city Olomouc in the Czech Republic from 13.3.2010 till 21.3.2010. The goal of the project is improving social work with children and youth in EU and neighbour partner's countries of EU.

The main aim of the project is acquire knowledge about social system and work with youth and children in the Czech Republic. Participants will visit several organizations working with youth and children, they will have opportunity to share experience and good practice and make a new partnership for next projects.

Geografický rozsah projektu:

Do studijního pobytu musí být zapojeno nejméně 4 země programu a z toho alespoň jedna z EU a dvě z partnerských zemí. Jelikož si myslím, že studijní pobyt nebude mít takový přínos pro sociální pracovníky z EU, zvolím 5 účastníků z EU a 10 účastníků z sousedních partnerských zemí.

Počet účastníků: 15

3.2 Popis projektu studijního pobytu

Touto částí se dostaneme k cílům projektu, logickému rámci, programu aktivit a dalším vlastnostem a zajištění projektu.

Cílová skupina: sociální pracovníci s dětmi a mládeží

Analýza potřeb: Sociální pracovníci se snaží zvýšit kvalitu poskytovaných služeb a práce s mládeží a dětmi v jejich mateřských organizacích, zlepšit státní systém věnující se této problematice, najít fungující způsoby, jak zajistit dětem a mládeži vhodné rodinné prostředí a nástroje řešící sociální vyloučení. Tyto potřeby byly definovány sociálními pracovníky na semináři „First step to social worker's network“ v Arménii uskutečněného rovněž v rámci programu Mládež v akci od 20.3.2008 do 27.4.2008. Od účastníků ze sousedních partnerských zemí byl vysloven požadavek pro

⁷³ Stručný popis, který má tvořit zhruba 10-15 řádků, musí být napsaný v angličtině, francouzštině nebo němčině.

studijní pobyt v ČR především proto, že ČR má za sebou rovněž minulost komunistického režimu. Přestože však udělala velký pokrok v životní úrovni obyvatel, není tato úroveň tak nedosažitelná pro sousední partnerské země jak životní úroveň v zemích západní Evropy. Studijní pobyt nebude určen pouze pro tyto sociální pracovníci, jež požadavky definovali, ale přihlásí se i ti, kterým záměr a cíle projektu budou stejně tak prospěšné.

3.2.1 Cíle a náplň projektu

Záměrem projektu je zlepšit sociální práci s mládeží prostřednictvím vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží.

Sociální pracovníci mohou hrát důležitou roli v životech dětí a mládeže. Jejich vzdělávání a odhodlání ke změnám, může přinést nové metody pro práci s touto cílovou skupinou. Sociální pracovníci se podílejí na kvalitě poskytovaných služeb v organizaci, proto se program Mládež v akci rovněž zaměřuje na vzdělávání pracovníků.

Zlepšit sociální práci můžeme rovněž říci jako zlepšit nástroje proti sociálnímu vyloučení, což může v nejlepším případě tohoto projektu znamenat například změna systému pomoci jak v organizacích tak sociální politice nebo poskytnutí nových příležitostí mládeži.⁷⁴ To vše může být uskutečněno pomocí sociálních pracovníků, projekt by jim měl tedy přinést nápady pro zlepšení sociální práce s mládeží, možnost inspirace a podělení se o zkušenosti, což všechno může ovlivnit kvalitu poskytování sociální práce s dětmi a mládeží.

Konkrétní cíle, vycházející ze záměru studijního pobytu:

1. představit sociální systém (politiku) sociální práce s mládeží a dětmi v ČR;
2. navštívit vybraná zařízení věnující se práci s mládeží a dětmi v ČR;
3. podnítit mezi účastníky studijního pobytu sdílení zkušeností a dobré praxe;
4. podpořit partnerství mezi účastníky pro vznik nových nápadů a projektů.

Logický rámec zpřehledňuje a pomáhá tvůrci projektu k tomu, aby cíle byly uskutečňovány prostřednictvím výsledů a aktivit. Takovým způsobem, že vše na sebe logicky navazuje a každá aktivita musí směřovat ke konkrétnímu výsledku a ten ke

⁷⁴ Pro mládež s méně příležitostmi to může být v rámci programu Mládež v akci například zúčastnění Evropské dobrovolné služby a jiných projektů, které směřují k sociálnímu začlenění.

konkrétnímu cíli, který dále postupuje k záměru projektu. Proto následným logickým rámcem vidíme přehledně všechny jeho spojitosti, tak aby nebyla žádná aktivita nebo výsledek v souladu s konkrétními cíli či záměrem.

	Slovní popis jednotlivých úrovní projektu	Objektivně ověřitelné ukazatele	Zdroje ověření	Rizika/předpoklady
Záměr	Zlepšit sociální práci s mládeží prostřednictvím vzdělávání sociálních pracovníků v Evropě	Co se změnilo v mateřských organizacích účastníků studijního pobytu?	Zpětné dotazníky emailem po půl roce.	Studijní pobyt není dostačující vzdělání pro zlepšení práce s cílovou skupinou v organizacích účastníků./Účastníci mají možnost využít dalších vzdělávacích programů.
Cíle	<ol style="list-style-type: none"> 1. představit sociální systém (politiku) sociální práce s mládeží a dětmi v ČR; 2. seznámit se s prací s mládeží a dětmi ze strany neziskových organizací; 3. podnítit mezi účastníky studijního pobytu sdílení zkušeností a dobré praxe; 4. podpořit partnerství mezi účastníky pro vznik nových nápadů a projektů. 	Kolik účastníků pochopilo systém práce s mládeží a dětmi v ČR, kolik zařízení bylo navštíveno, jak navštívená zařízení byla přínosná pro účastníky? Kolik účastníci vědí o činnostech mateřských organizací navzájem? Kolik vzniklo nových projektů mezi účastníky?	Průběžné hodnocení od účastníků, monitoring aktivit.	Vybrané organizace nebudou dosti otevřené pro kvalitní a efektivní prezentaci své práce. Sdílení zkušeností bude příliš povrchní. Účastníci mezi sebou nenajdou partnerství pro další projekty. Nedostatek času pro zvládnutí všech aktivit./Dobrá propagace studijního pobytu vybraným organizacím. Dobré vedení aktivit. Dobrý team-building.
Výsledky	14 účastníků studijního pobytu získalo přehled o systému práce s mládeží a dětmi v ČR, neziskových organizací zabývajících se sociální prací s dětmi a mládeží, účastníci mají povědomí o práci s dětmi a mládeží v mateřských zemích jednotlivých účastníků, mezi účastníky jsou vytvořeny nápady pro nové projekty a přenesení představených způsobů práce s mládeží a dětmi do své organizace	Úroveň znalostí o systému práce s mládeží a dětmi v ČR Počet navštívených organizací. Kolik partnerství mezi účastníky vzniklo pro možné další projekty?	Průběžné hodnocení, závěrečné hodnocení.	Přílišné zahlcení informacemi./Dostatek volného času.
Aktivity	14 účastníků se bude podílet na: <ul style="list-style-type: none"> - team-building aktivitách; - aktivitách, které rozvíjejí sdílení zkušeností a dobré praxe; - účastníci navštíví vybraná státní zařízení pracující s dětmi a mládeží. 	Prostředky	Rozpočet	

Plánování aktivit – formulář žádosti vyžaduje tuto tabulku programu aktivit:

Den	Aktivita	Cíle aktivity	Metody	Měřitelnost
So – odpoledne, večer	příjezd účastníků, odpočinek po cestě			
Ne – dopoledne odpoledne večer	Seznamovací hry Team-building aktivity Představení organizací účastníků Jak to funguje u nás a u vás a jak to spojíme?	Seznámit se mezi sebou Vytvoření přátelské atmosféry mezi účastníky Sdílení zkušeností, inspirace.	Hra kruh na jména, hra s dekou Každý výtvarně ztvární svou organizaci a její práci s mládeží. Do menších skupinek se zadají různé sociální situace mladých lidí, ve skupině pak musejí najít možné způsoby řešení.	Účastníci znají svá jména. Účastníci se baví a panuje přátelská nálada. Účastníci znají práci mateřských organizací ostatních a mají nové poznatky ohledně práce s mládeží a dětmi v zahraničí.
Po – dopoledne Odpoledne večer	Přednáška o sociálně-právní ochraně dětí a jak se na ní podílejí neziskové organizace. Návštěva FOD, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Návštěva poradny pro rodinu. reflexe	Seznámení se systémem ochrany dětí v ČR. Poznat sociálně-právní ochranu dětí v praxi. Sdílení zkušeností, inspirace pro zlepšení v práci s dětmi a mládeží.	Kulatý stůl na městském úřadě Seznámení se zařízeními prostřednictvím kazuistiky. Jak by se dalo to, co jsem dnes viděl zrealizovat v mé praxi? Co se mi nelíbí?	Účastníci mají přehled o systému. Účastníci rozumí činnosti zařízení. Zhodnocují co by bylo pro jejich práci přínosné, diskutují nad tématem při reflexi.
Út – dopoledne Odpoledne večer	Návštěva dětského domova a zařízení pro výkon pěstounské péče Azylový dům pro ženy a děti reflexe	Seznámení se se zařízeními. Sdílení zkušeností, inspirace pro zlepšení v práci s dětmi a mládeží.	Prohlídka zařízeními, diskuze s vedením a kazuistiky. Jak by se dalo to, co jsem dnes viděl zrealizovat v mé praxi? Co se mi nelíbí?	Účastníci rozumí činnosti zařízení. Zhodnocují co by bylo pro jejich práci přínosné, diskutují nad tématem při reflexi.
St – dopoledne Odpoledne Večer	Dům na půli cesty Výlet s dětmi z nízko-prahové ho zařízení + návštěva se zařízením Volno	Seznámení se se zařízeními. Zajistit, aby účastníci nebyli přehlčeni informacemi a neklesala jim pozornost.	Jako klient zařízení – seznámení se se zařízeními jako klient. Následná diskuze s vedením a kazuistiky.	Účastníci rozumí činnosti zařízení. Zhodnocují co by bylo pro jejich práci přínosné, diskutují nad tématem při reflexi.

Den	Aktivita	Cíl aktivity	Metody	Měřitelnost
Čt – dopoledne Odpoledne večer	Kontaktní centrum Doléčovací centrum s lidmi se závislostí Setkání se studenty sociální práce na VOŠs Caritas Olomouc Reflexe – co jsem se dnes dozvěděl nového o sociální práci s mládeží se závislostí na návykových látkách?	Seznámení se zařízeními. Sdílení zkušeností.	Exkurze. Diskuze	Účastníci rozumí činnosti zařízení. Zhodnocují co by bylo pro jejich práci přínosné, diskutují nad tématem při reflexi.
Pá – dopoledne Odpoledne večer	Přednáška o příspěvku na péči Denní stacionář Ústav sociální péče Reflexe a závěrečné zhodnocení projektu. Co by v mé praxi bylo nejvyužitelnější z toho, co jsem viděl?	Seznámení s financováním zařízení, seznámení s organizacemi. Sdílení zkušeností, přenesení poznatků do praxe.	Seznámení se zařízeními kazuistikami. Jak by vypadala kazuistika z mé praxe, kdyby v mé zemi existovalo takové zařízení?	Účastníci rozumí činnosti zařízení. Zhodnocují co by bylo pro jejich práci přínosné, diskutují nad tématem při reflexi.
So - dopoledne	Odpočinek účastníků, v odpoledních hodinách odlet			

3.2.2 Obsah projektu a metody práce

Tato část žádosti má popsat:

- téma či témata projektu;
- jak hlavní téma projektu odráží zájmy a potřeby účastníků;
- jaké metody práce budete používat;
- jak plánované aktivity a metody práce přispějí k procesu neformálního učení a jak podpoří sociální a osobnostní rozvoj účastníků projektu;
- jak budou účastníci aktivně zapojeni do každé fáze projektu.⁷⁵

Tématem projektu je představit systém pomoci ČR mládeži a dětem, poznat sociální služby v městě Olomouc, které se zaměřují na děti a mládež. Tematické okruhy mohou být rozděleny na prvotní seznamování mezi účastníky, sdílení zkušeností a dobré praxe, sociálně-právní ochrana dětí v ČR, neziskové organizace zabývající se sociálně-právní ochranou dětí, seznámení se s vybranými službami sociální péče a sociální prevence⁷⁶ pro děti a mládež ohrožené sociálním vyloučením a dalším okruhem je využití volného času dětí a mládeže v ČR. Metodami učení bude především pozorování, dále pak učení se příběhem na základě několika kazuistik, s některými sociálními službami budou účastníci seznámeni jako budoucí uživatelé. Po každém dni bude následovat reflexe, která bude probíhat většinou formou diskuze. Shrne nabyté poznatky a nabídne možnosti jejich využití v praxi účastníků, což i podnítí sdílení zkušeností mezi účastníky.

3.2.3 Interkulturní rozměr projektu

Jakožto projekt studijního pobytu je realizován v rámci programu Mládež v akci neobejde se formulář žádosti o posání interkulturního rozměru.

Díky pestrému a rozmanitému původu účastníků studijního pobytu, projekt rozvíjí smysl pro toleranci a porozumění, pomáhá překonávat předsudky, rasismus a všechny postoje, které vedou k sociálnímu vyloučení. Vzhledem k tomu, že účastníci studijního pobytu nejsou věkově omezeni, projekt tedy bude zvyšovat pozitivní povědomí mladých lidí o jiných kulturách pouze prostřednictvím setkání účastníků projektu s uživateli některé vybrané služby v ČR, dále pak mediální propagací projektu. Účast v mezinárodním projektu studijního pobytu v Olomouci poskytne účastníkům projektu

⁷⁵ ČESKÁ NÁRODNÍ AGENTURA MLÁDEŽ. *Žádost o grant.doc.* [online]. c2007-2009 [cit. 2009-08-01].

Dostupné z: <http://www.mladezvakci.cz/mladez-ve-svete/jak-zadat/>, s. 10.

⁷⁶ Viz. Zákon o sociálních službách.

zkušenost interkulturního učení, kterou budou moci dále využít při své práci s mládeží a dětmi (například vytvořením projektu výměny mládeže).

3.2.4 Evropský rozměr

Projekt se zabývá společenskými problémy evropské společnosti, jako například zneužívání drog, boj proti sociálnímu vyloučení a rodinnými problémy. Seznamováním se sociální politikou České republiky při práci s mládeží a dětmi, téma sahá až k základním principům EU, jako jsou např. hodnoty svobody, demokracie, respektování lidských práv a základních svobod nebo vláda zákona.⁷⁷

3.2.5 Dopad projektu, multiplikační efekt a navazující aktivity

Účastníci pochopili systém pomoci dětem a mládeži v ČR a zhodnocují nabyté zkušenosti a znalosti ve své praxi. Mezi lidmi v místech, kde se projekt odehrával, tzn. především ve vybraných zařízeních, které navštíví, vzniknou diskuze, které otevřou obzory místním pracovníkům, budou jim podány informace o programu Mládež v akci. Mohou se tak rozvinout další aktivity mezi účastníky a pracovníky v místních zařízeních. Tyto diskuze mohou vést k odstranění předsudků, xenofobie vůči cizím kulturám. Očekávaný dopad u účastníků je, aby po realizaci studijního pobytu podnikli takové kroky, které mohou provést ke zlepšení kvality poskytovaných služeb v jejich mateřské organizaci. Ať už to bude plánování realizace výměny mládeže skrze program Mládež v akci nebo učinění nějakého opatření v jejich organizacích, které je inspirovalo ve studijním pobytu. Proto, aby taková opatření mohli učinit, jim poskytneme kontakt na zařízení, kde se inspirovali, nebo případné informace zprostředkuje naše organizace. Dalším dopadem by měla být realizace dalších projektů, které se vytvoří z partnerství mezi účastníky. Proto, aby bylo tohoto dopadu dosaženo, poskytneme účastníkům prostor a aktivity, které mezi nimi prohloubí důvěru a partnerství. Navazující aktivity by mohli být job shadowing⁷⁸, školení na specifictější téma, o které vznikne na studijním pobytu zájem atd.

⁷⁷ Formulář žádosti dává na výběr několik možností k zaškrtnutí, jak projekt odráží evropský rozměr. Pro lepší přehlednost jsem evropský rozměr v bakalářské práci popsala.

⁷⁸ Neboli stáž v rámci programu Mládež v akci, realizovatelná mezi partnerem z EU a partnerem ze sousední partnerské země, viz. Průvodce programem Mládež v akci.

3.2.6 Zviditelnění

Zviditelnění projektu bude zajištěno reportáží o studijním pobytu v Olomouckých novinách. Rovněž budou kontaktovány televizní stanice pro natočení krátké reportáže. Na internetových stránkách organizace, která realizuje studijní pobyt tedy Zeměkoule o.s. bude vyvěšen program projektu, místo a čas pro zájemce o diskuzi, především pro studenty sociální práce. Propagace programu Mládež v akci bude zajištěna informovaností v organizacích, které účastníci studijního pobytu navštíví.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo představit program Mládež v akci jako možný nástroj vzdělávání sociálních pracovníků. Dále vytvořit mezinárodní projekt studijního pobytu v ČR pro sociální pracovníky věnující se dětem a mládeži. Bakalářská práce byla psaná deskriptivní metodou.

První kapitola představila program Mládež v akci z širšího pohledu: jeho cíle, priority a vzdělávání zejména neformální metodou. Program zároveň dává příležitost k prohlubování kompetencí sociálních pracovníků. Dále se kapitola věnovala vzdělávání a vytváření sítí pracovníků s dětmi a mládeží. V rámci těchto aktivit byl blíže popsán studijní pobyt a jeho kritéria.

Druhá část bakalářské práce se zaměřila na specifika mezinárodních mládežnických projektů. Popsala tvorbu projektů, jejich jednotlivé fáze, informace užitečné k řízení projektů, vytváření programu, plánování aktivit atd. Ukázalo se, že projekty uskutečněné skrze Mládež v akci nejen splňují obecné vlastnosti projektů, ale jsou specifické například financováním, interkulturním učením a neformálním vzděláváním.

Třetí kapitola neboli praktická část projektu se už věnovala konkrétnímu požadavku vytvoření studijního pobytu v ČR pro pracovníky s dětmi a mládeží. Tento projekt má především představit sociální politiku cílenou na děti a mládež, činnost neziskových organizací. Dále podnítit sdílení zkušeností mezi účastníky a podpořit je v partnerství pro realizování dalších společných projektů v rámci programu Mládež v akci. Tato kapitola byla strukturována podle žádosti o grant pro studijní pobyt. Z této žádosti nebyly však vypracovány ty části, které nemohly být jasně stanoveny, například rozpočet. Ten nemohl být sestaven, protože není jasné, odkud by účastníci projektu byli, tudíž nelze vyčíslit náklady na dopravu účastníků, stejně tak ohodnotit práci expertů a personálního zajištění, které není možné sestavit bez předchozího vyjednávání.

Program Mládež v akci je bezpochyby výbornou příležitostí pro sociální pracovníky a jejich profesní rozvoj. Při práci s mládeží mohou využít svou kreativitu i přispět ke zlepšení kvality služeb poskytovaných této skupině nejen v České republice, ale i v celé Evropě.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Hubálková Kateřina

Instituce: Katedra křesťanské sociální práce

Název práce: Studijní pobyt sociálních pracovníků v ČR v rámci evropského programu

Mládež v akci

Vedoucí práce: Mgr. Dita Palasčáková

Počet stran: 43

Počet zdrojů: 13

Počet pramenů: 2

Klíčová slova: program Mládež v akci
 neformální vzdělávání
 práce s mládeží
 projekt
 studijní pobyt

Krátká charakteristika práce:

Práce se zabývá vzděláváním sociálních pracovníků v rámci mezinárodní spolupráce prostřednictvím programu Evropské unie Mládež v akci. Tento program je zaměřen na sociální práci s mládeží a tím otevírá prostor i pro vzdělávání sociálních pracovníků. Bakalářská práce popisuje tvorbu projektů zaměřených na mládež a jako praktický příklad uvádí Studijní pobyt „Olomouc sociálním pracovníkům

13. 3. 2010 - 20. 3. 2010“

PRAMENY A LITERATURA

COUNCIL OF EUROPE AND EUROPEAN COMMISSION, *T-Kit Trainig Essentials*.

Strasbourg : Council of Europe publishing, 2002. 120 s.

<http://www.youthmovements.org/guide/Packaged%20Programs%20and%20Training%20Materials/Training%20Kits/Training%20Essentials.pdf>.

Česká národní agentura Mládež. Národní priority programu EU Mládež v akci pro rok 2009 [online]. c2007-2009 [cit. 2009-02-25]. Dostupné z:

<http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/PRIORITY_2009.pdf>.

ČESKÁ NÁRODNÍ AGENTURA MLÁDEŽ. *Žádost o grant.doc.* [online]. c2007-2009 [cit. 2009-08-01]. Dostupné z: <http://www.mladezvakci.cz/mladez-ve-svete/jak-zadat/>. 23 s.

DANIHELKOVÁ, Ester, *Logický rámec.doc.*, Z hodin Ekonomie neziskových organizací na Caritas VOŠ sociální Olomouc. 2009, s. 6.

EVROPSKÁ KOMISE, *Průvodce programem mládež v akci: platný od 1. ledna 2008*. GŘ pro vzdělávání a kulturu. Místo, rok a ISBN neuvedeno.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Kompetence v praxi sociální práce : metodická příručka pro učitele a supervizory v sociální práci*. 1. Vyd. Praha : OSMIUM, 1999. 167 s. ISBN 80-902081 -8-5.

HRONÍK, František. *Rozvoj a vzdělávání pracovníků*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 240 s. ISBN 9788024714578.

MILTON, D. Rosenau. *Řízení projektů*. 1. Vyd. 1. Praha : Computer Press, 2000. 344 s. ISBN: 80-7226-218-1.

RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Interkulturní učení T-Kit*. Přel. Ludmila Pocová.
Praha : Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2007. 107 s.

RADA EVROPY A EVROPSKÁ KOMISE, *Řízení projektů T-Kit*. Přel. Ludmila Pocová.
Praha : Česká národní agentura Mládež, Národní institut dětí a mládeže, 2007.
109 s. ISBN: 978-80-86784-53-3.

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Lisabonská strategie : cesta k vyššímu hospodářskému růstu, plné zaměstnanosti a k lepším životním podmínkám*. Úřad vlády České republiky, 2004. 15 s. ISBN 80-86734-20-X.

Úřední věstník Evropské unie. *Doporučení Evropského parlamentu a rady (2006/962/ES)* [online].c 2007 – 2009 [cit. 2009-08-05]. Dostupné z:
http://www.mladezvakci.cz/fileadmin/user_upload/dokumenty/ke_stazeni/PasMladeze/1_KlicoveSchopnosti-EvropskyRefRamec.pdf

VETEŠKA, Jaroslav, TURECKIOVÁ, Michaela, *Kompetence ve vzdělávání*. 1. Vyd.
Havlíčkův Brod : Grada Publishing, a.s., 2008. 160 s. ISBN 978-80-247-1770-8.